בראשית כה, לד - ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכורה

ריא

ביאור הטעם שנתן יעקב לעשו "לחם ונזיד עדשים", אף שעשו ביקש רק "עדשים"

לחם רומז על הג׳[1] מוחין דגדלות, כי לחם[2] גימט׳ ג׳ פעמים הוי׳[3], וקטנית הוא מין עדשים שהוא ג״כ מאכל, אך נקרא קטניות מלשון קטנות, הוא מבחי׳ מוחין דקטנות, כי אכילה הוא בחי׳ מוחין כמאמר[4] אכלו רעים שקאי על חו״ב ודעת המייחדם.

ואם האכילה הוא לחם ג״פ הוי׳ הוא בחי׳ מוחין דגדלות, ואם האכילה הוא קטניות, הוא בחי׳ מוחין דקטנות.

ומפני שקטניות הם בחי׳ דינים וגבורות מוחין דקטנות, לכן אין אוכלין אותם בפסח, שאז הוא זמן החסדים, היציאה ממצרים, דהיינו היציאה ממוחין דקטנות שבגרון[5] ג׳ פעמים אלקים[6] כידוע.

ועפ״י האמור יובן ואתי שפיר מה שיעקב כשקנה את הבכורה מעשו נתן לו לחם ונזיד עדשים, אם שעשו ביקש רק הלעטני נא מן האדום האדום הזה שהוא העדשים שהם אדומים[7].

והיינו עשו יניקתו מהמוחין דקטנות שהם בחי׳ דינים וגבורות, ולכן באמת הוא הקטן, כי הטיפה הראשונה היתה

---

1) ראה סידור עם דא״ח (שער ברכת המזון) עמוד קא, ג.

2) ״ונקרא פת שרומז ג״כ על ג׳ פעמים הוי׳, אך הוא ג׳ פעמים הוי׳* בהכאה, דהיינו יו״ד פעמים ה׳, ה׳ פעמים י׳, ו׳ פעמים ה׳, ה׳ פעמים ו׳, שעולה ק״ס. ובג׳ הויו״ת הוא ג״פ ק״ס שעולה מספר פ״ת.

(וזהו שבנין המקדש דשלמה הי׳ במספר פ״ת שנה ליציאת מצרים, מצרים** הוא מוחין דקטנות, והיציאה ממצרים הוא היציאה ממוחין דקטנות, שנמשכים המוחין דגדלות, ומספרם הוא פ״ת. זהו שבתשלום פ״ת שנה שאז נמשכו כל המוחין דגדלות בשלימות, אז יכולים לבנות המקדש שבו מאיר המוחין דגדלות, וד״ל)״. [לקוטי לוי יצחק כאן]

3) פירוש: מבואר בכמה מקומות דבחי׳ שם אלקים בגי׳ הטבע, הוא בחי׳ – גבורה (העלם והסתר דאלקות), הוא בחי׳ מוחין דקטנות, ומוחין דגדלות (גילוי אלקות) הוא בחי׳ שם הוי׳ כדלקמן. [ועיין גם לעיל סימן קלח].

4) שיר השירים ה, א. ראה תורה אור פרשת משפטים עמוד עח, ג. וז״ל: החיות של האכילה היא מלמעלה למטה, שיורד המאכל לאצטומכא, ומתבשל בכבד, ועולה ללב ומוח ומשם מחי׳ בדרך ירידה, שיורד כח מן המוח ללב להפתח ולהסגר להתפשט הדם בכל האברים בדרך רצוא ושוב כו׳. אך הנה הדם עצמו אינו עולה למוח מחמת גסותו ועבותו, וגידי ועורקי המוח דקים מאד. וזה פעולת השתי׳ לרכך הדם ולקלשו ואז עולה מן הדם רק דבר דק וכח בלבד לחלוחית למוח לחזקו שהוא חיות דרך עלי׳ וכו׳, ולכן יכול אדם למות בצמא אף שאוכל, והיינו לפי שאין הדם יכול להתפשט באברים (ועיין בפירוש המשניות להרמב״ם רפ״ג דעירובין והמים כו׳)...

אכלו רעים שתו ושכרו (שיר השירים ה, א) שהם בחי׳ חו״ב שנקרא אכילה ושתי׳, חכמה בחי׳ אכילה בחי׳ נקודה (זכרי׳ ט, יד) ויצא כברק חצו, ובחי׳ בינה נק׳ שתי׳ לפי שמרחיב ומגדל בהרחבה, שמדבור א׳ נעשה הרחבה והתפשטות, וכמשל הטפה היא בחי׳ נקודה ומתגדל בבטן האם ע״י שהייה בבטן האם תשעה חדשים להיות בציור אברים כו׳.

---

*) פירוש: ״בהכאה״, דאותיות י״ה, וכן אותיות ו״ה הם בהכאה אחד להשני, דהיינו יו״ד פעמים ה׳ (10 × 5) 50, ה׳ פעמים י׳ (5 × 10) 50, + ו׳ פעמים ה׳ (6 × 5) 30, ה׳ פעמים ו׳ (5 × 6) 30, סך הכל 50, + 50, + 30, + 30 = 160, וזהו פעם א׳ שם ״הוי׳״, וכופלים אותו ג׳ פעמים (כמו ד״לחם״ בגי׳ ג׳ פעמים הוי׳), היינו 3 × 160 = 480, כמספר ״פת״. נמצא דהן ״לחם״, והן ״פת״ מרומז בג׳ פעמים ״הוי׳״ המורה על גילוי אלקות – מוחין דגדלות – היפך ה״קטנות״.

**) ראה לקמן הערה 5. תורת מנחם, ספר המאמרים ה׳תשי״ט עמוד קנג.

5) ראה תורה אור (פרשת וארא) עמוד נח, ב ואילך. וז״ל: בחי׳ מצרים הוא מצר מי. פי׳ כי מבואר בלק״ת פ׳ וישב (ד״ה ועתה נבאר סוד יוסף) כי הגרון נק׳ ארץ מצרים כי הוא מקום יותר צר שבכל האדם, כי הלא ג׳ מוחין ברדתן ובהתפשטותן למטה בגוף שם מתרחבים לכל רוחב הגוף בג׳ קוים. אמנם בהיותם בגרון דהיינו ברדתם מהראש להגרון קודם התפשטותם בגוף שם הם במקום צר עד קצה האחרון ושם הוא סוד מצרים ומהאחוריים הי׳ יניקת מצרים. וזה ענין פרעה אותיות הערף. וזהו ופרעה עמד על היאור. כי היאור הוא יסוד דאימא הנמשך דרך הגרון עד חזה דז״א ובו מלובש מוח הדעת. ופרעה שהוא הערף בחי׳ גרון עומד על היאר ממש. וענין יצ״מ הוא יציאת המוחין ממצר הגרון בהתפשטות בגוף ומשם הם נמשכים בבחי׳ מל׳ שהיא ארץ טובה ורחבה מקום רחב. משא״כ הגרון הוא בחי׳ מצרים מקום צר כנ״ל...

דהנה ענין יסוד אימא שמסתיים בחזה דז״א. פי׳ שאימא הוא בחי׳ בינה שהוא בחי׳ השגת השכל, והז״א הוא בחי׳ המדות דאצי׳, והתהוות המדות הוא מהשכל כנ״ל במשל. וזהו שיסוד אימא מסתיים בחזה דהיינו מה שנתהפך שפע השכל להיות בחי׳ מדה.

אמנם צ״ל ממוצע לחבר בחי׳ יסוד אימא עם המדות שהוא בחי׳ ז״א והוא בחי׳ הגרון ששם מתחילין המוחין להתהפך להיות חיות למדות וירדו ממהותן הראשון שהיו בחי׳ שכל בחי׳ גדלות המוחין. ועתה בגרון נתצמצם בבחי׳ קטנות המוחין בכדי להתהפך למדה ולכך שם הוא בחי׳ מצרים מצר מ״י, בחי׳ מ״י הם נ׳ שערי בינה הנמשכים במדות כשהם בגרון הם בתכלית המצר והקטנות שהרי הוא בחי׳ מצר וקטנות לגבי המוחין כשהן בראש כנ״ל. וגם לגבי המדות שבלב שכשנעשה מהות מדה הנה אז השכל מגדיל המדה להיות בהתפשטות רב כנ״ל. משא״כ בגרון אינו עדיין מהות מדה בהתגלות וגם אינו בגדלות המוחין ע״כ זהו מצר יותר מבחי׳ השכל ומבחי׳ המדות...

וזהו ג״כ הפסוק ופרעה עומד על היאור, ובעבודת ה׳ היינו בחי׳ רצונות הזרות המעכבים גילוי המדות כו׳.

6) פירוש: גרו״ן בגי׳ 259, וג׳ פעמים אלקי״ם (3 × 86) = 258, ועם הכולל 259, ומבואר שם שה״ג״ פעמים הם כנגד הקנה, ושט, ורידים. (ועי׳ בלקוטי לוי יצחק כאן עמוד ק״פ וז״ל הנה אלקים במילוי יודין, ובאחוריים, ופשוט, היינו הג׳ מוחין דקטנות ע״ש). וראה לעיל סימן פא הערה 9.

7) וכדלקמן שגוון ״אדום״ מורה על בחי׳ דין וגבורה.